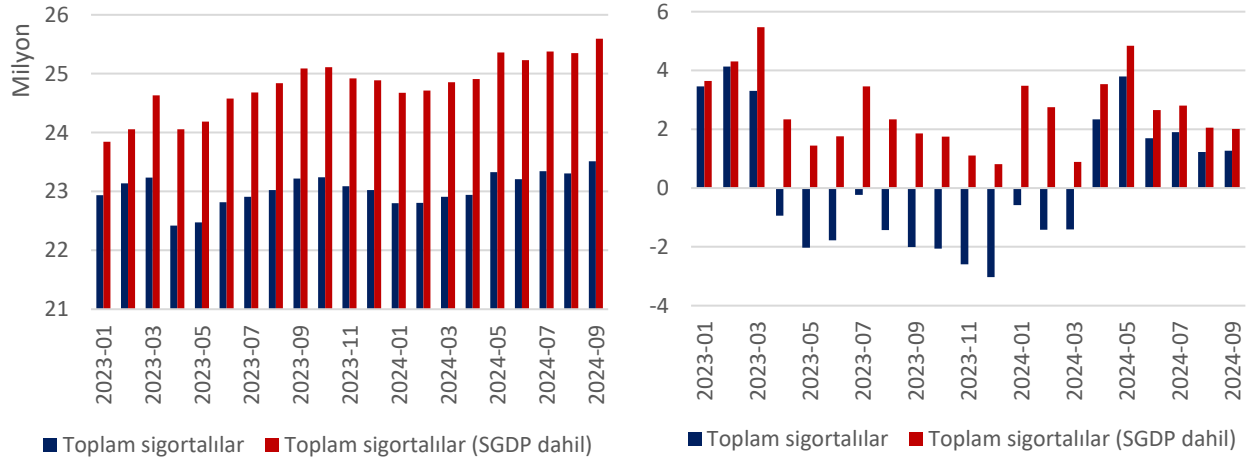

Aralık 2024 | Sayı: 145

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni – Eylül 2024

Toplam istihdamın yaklaşık dörtte üçünü oluşturan sigortalı (kayıtlı) çalışanlara ait Eylül 2024 verileri Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından 30 Kasım 2024 tarihinde açıklanmıştır. Buna göre, eylül ayında Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanlar dahil toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 2 (504.671), aylık olarak ise yüzde 1 (244.917) artmış ve 25.591.850 olarak gerçekleşmiştir.¹ Bu dönemde SGDP ödenenlerin sayısı da yıllık olarak yüzde 11,2 artarak 2.078.481'e ulaşmış ve toplam sigortalı çalışanlar içindeki payı da yüzde 8,1'e yükselmiştir (Şekil 1, Kutu 1).

Şekil 1. Sigortalı çalışan sayısı ve yıllık yüzde değişimi

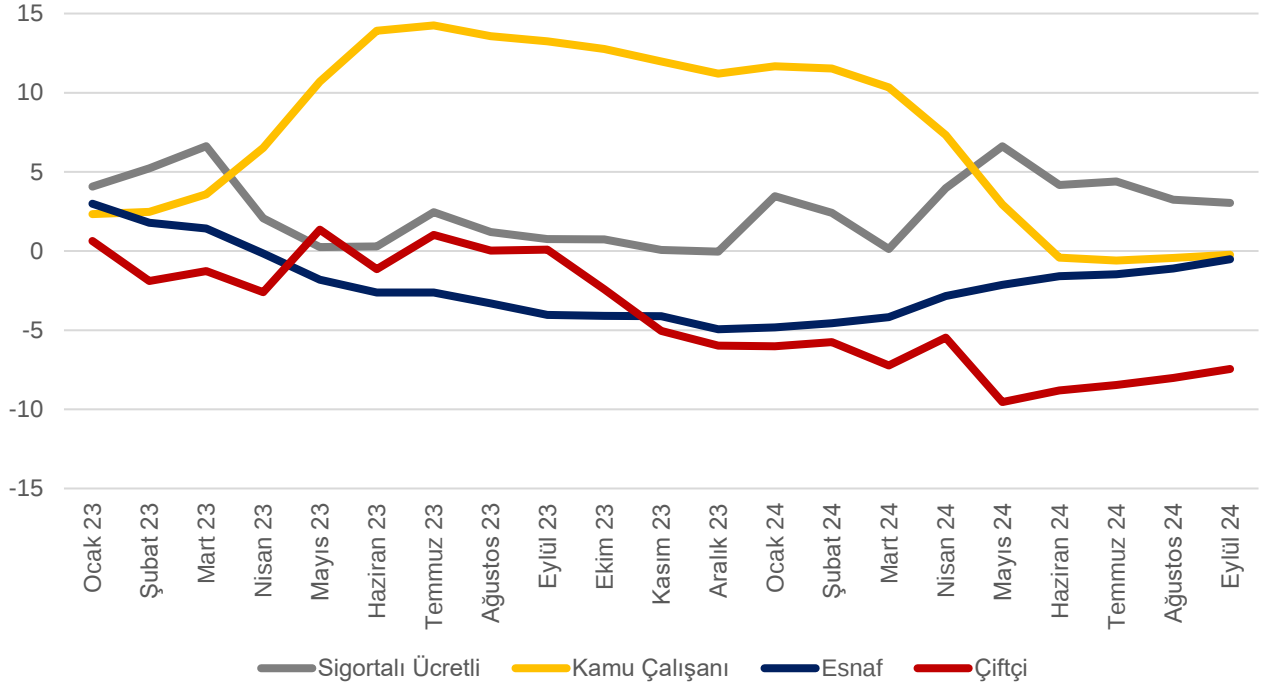
Kaynak: SGK ve TEPAV

SGDP ödenenler dahil toplam sigortalı çalışanların yüzde 74'ünü oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubundaki (4/a) istihdam yıllık olarak yüzde 3 (562.006), aylık olarak ise yüzde 1,2 (225.426)

¹ Belirli yaş, sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartını yerine getirip emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı kesilmeden hizmet akdine tabi çalışmaları halinde işverenlerinden Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) alınmaktadır. Bu bültenin Ekim 2024 sayısından itibaren veri tabanı güncellenmiş ve sigortalı çalışan sayısı hesaplamalarında emeklilikten sonra çalışıp SGDP ödemesi yapılanlar da analizlere dahil edilmiştir. SGDP verisi sadece cinsiyet ve il bazında ayırım içerdiğinden sektörel analizlerde sektörlerin payının SGDP içinde de aynı kaldığı varsayımı yapılmıştır. Söz konusu yöntemsel revizyon önceki sayılarda yer verilen istihdam düzeyleri ve değişim oranlarında farklılıklara neden olmuştur (Kutu 1).

oranında artmıştır. Esnaf-çiftçi grubundaki (4/b) yıllık değişim yüzde 1,6 azalış yönündedir. Alt sınıflarda değişimlere bakıldığında, esnaf sayısı yüzde 0,5 (13.042), çiftçi sayısı yüzde 7,4 (35.666) düşerken, aylık olarak esnaf sayısında yüzde 0,4, çiftçi sayısında yüzde 1,2 artış gerçekleşmiştir. Kamu sektöründe sigortalı çalışan (4/c) sayısı yıllık olarak yüzde 0,2 (8.627) azalırken, aylık olarak ise yüzde 0,1 (3.598) artmıştır (Şekil 2, Kutu 1).

Şekil 2. Alt gruplar, yıllık yüzde değişim*

Kaynak: SGK ve TEPAV

* SGDP ödenen çalışanlar dahil edilmiştir.

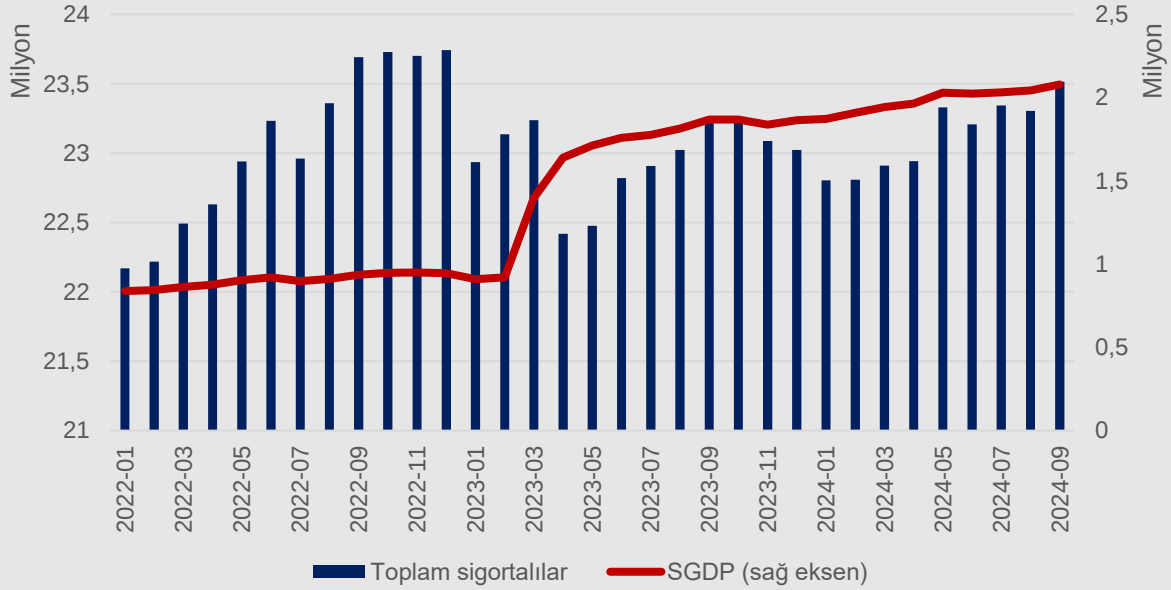
KUTU 1. Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) Uygulaması ve Sonrasındaki Gelişmeler

“Emeklilikte Yaşa Takılanlar”, özetle EYT tabiri, emeklilik için gerekli olan sigortalılık süresi ve prim günü koşullarına ek olarak yaş şartı getirilmesi sonucunda bu değişiklikten etkilenen sigortalıları ima etmektedir. 8 Eylül 1999 tarihinden önce kadınlarda 20, erkeklerde ise 25 yıl sigortalılık süresi ve 5000 gün prim şartını yerine getirenler emeklilik hakkı elde edebilirken, bu tarihte yapılan değişiklikten sonra kademeli olarak yaş ve prim gün sayısı arttırılmıştır. Bu çerçevede prim ödeme gün sayısı işçilerde (SSK) 7200, esnaf ve çiftçilerde (BAĞ-KUR) ise 9000’e çıkartılmış, yaş şartı ise kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmiştir. 2008 yılında da ilk kez sigortalı olarak işe başlayan kişiler için 5510 sayılı Kanun ile emeklilik yaşı 65’e yükseltilmiştir.

EYT'li çalışanlara ilişkin en son düzenleme, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("EYT Kanunu") ile 3 Mart 2023 tarih ve 32121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. EYT Kanunu ile yapılan bu değişiklikle, yaş sınırı dışında kalan şartları yerine getirmiş çalışanların tabi oldukları mevzuata göre emekli olabilme ve emeklilik aylığı bağlanmasını talep edebilmelerinin önü açılmıştır. Diğer bir ifadeyle, söz konusu değişiklikle 8 Eylül 1999 tarihi ve öncesinde sigorta girişi mevcut olup, kadınlarda 20 yıl ve erkeklerde 25 yıl sigortalılık süresini ve sigorta başlangıç tarihi gözetilerek 5000 ila 5975 gün arası sosyal güvenlik prim ödeme gün sayısını tamamlamış olanlar emekli veya yaşlılık aylığından yararlanabilmişlerdir.

3 Mart 2023 tarihinde yasalaşan EYT Kanunu sonrasındaki iki ay içinde toplam sigortalı çalışanların sayısı 742.909 gerilemiş, aynı dönemde Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışan sayısı 719.470 yükselmiştir. SGDP, belirli yaş, sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartını yerine getirip emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı kesilmeden hizmet akdine tabi çalışmaları halinde işverenlerin ödediği primdir. SGDP ödemeleri, EYT Kanunu öncesinden (Şubat 2023) bu bültenin analiz dönemine (Eylül 2024) 920.119'dan 2.078.481'e çıkarken (1.158.362 artış), toplam sigortalı çalışanlardaki artış 378.070 ile sınırlıdır. (Kutu 1, Şekil 1).

Kutu 1, Şekil 1. Toplam Sigortalı Çalışanlar ve SGDP ödenenler (kişi sayısı, milyon)

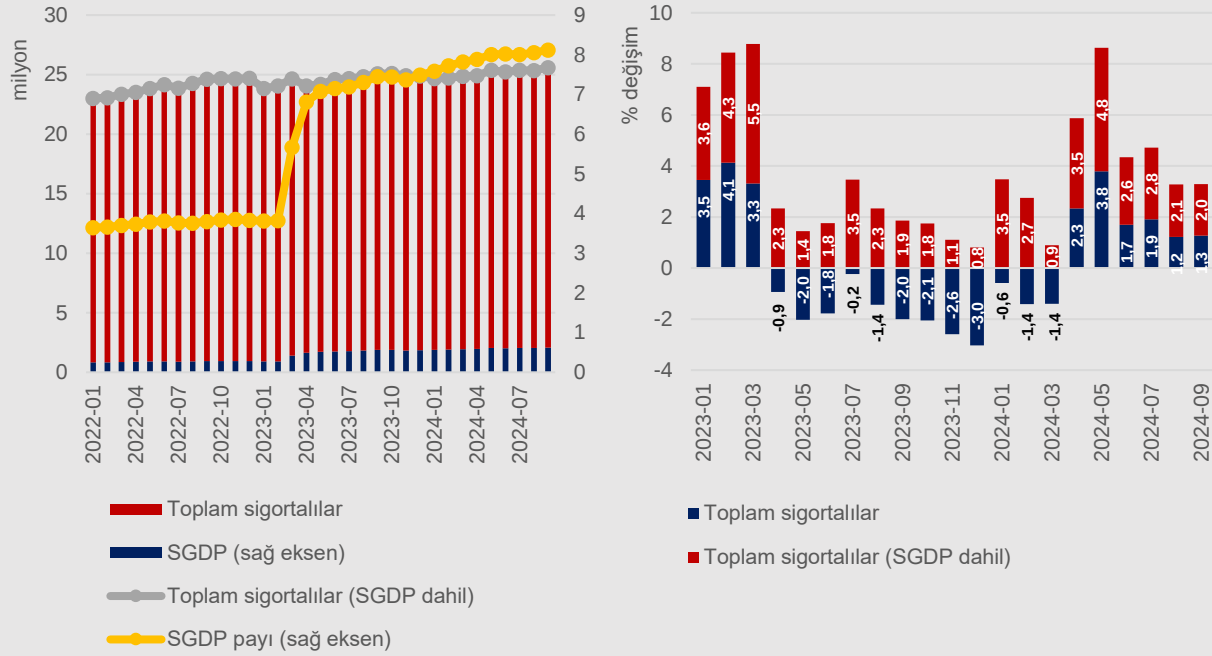
Kaynak: SGK ve TEPAV

Dolayısıyla, SGK verilerine dayalı işgücü gelişmeleri analiz edilirken söz konusu kanun değişikliği sonrası emekliye ayrılıp tekrar çalışma hayatına devam edenlerin de göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Nitekim, toplam sigortalı çalışan sayılarındaki yıllık yüzde değişimlere

bakıldığında, EYT düzenlemesi sonrası sigortalı çalışan sayısı Nisan 2024'e kadar gerilerken, SGDP dahil toplam çalışan sayısında artışlar devam etmiştir. SGDP ödenen çalışan sayısının tüm sigortalı sigortalılar ve SGDP'liler içindeki payı da bu dönemde yüzde 3,8'den yüzde 7,9'a çıkmıştır (Kutu 1, Şekil 2).

TEPAV tarafından aylık olarak hazırlanan İstihdam İzleme Bülteni, SGK verilerine dayanmakta ve genel gelişmelerin özetinin yanı sıra ağırlıklı çalışan sınıfı olan sigortalı-ücretlilerin (4/a) sektör ve il detayında analizlerini de içermektedir. Bültenin Ekim 2024 sayısından itibaren veri tabanında kapsamlı güncellemeler yapılmış ve SGDP verileri de analizlere dahil edilmiştir. SGDP ödemelerinin sadece il ve cinsiyet ayrımında bilgi içermesi nedeniyle sektörel analizlerde sektörlerin payının SGDP içinde de aynı kaldığı varsayımı yapılmıştır. Söz konusu yöntemsel revizyon önceki sayılarda yer verilen istihdam düzeyleri ve değişim oranlarında farklılıklara neden olmuştur.

Kutu 1, Şekil 2. Toplam Sigortalı Çalışanlar ve SGDP ödenenler (kişi sayısı, yüzde pay ve yüzde değişim)

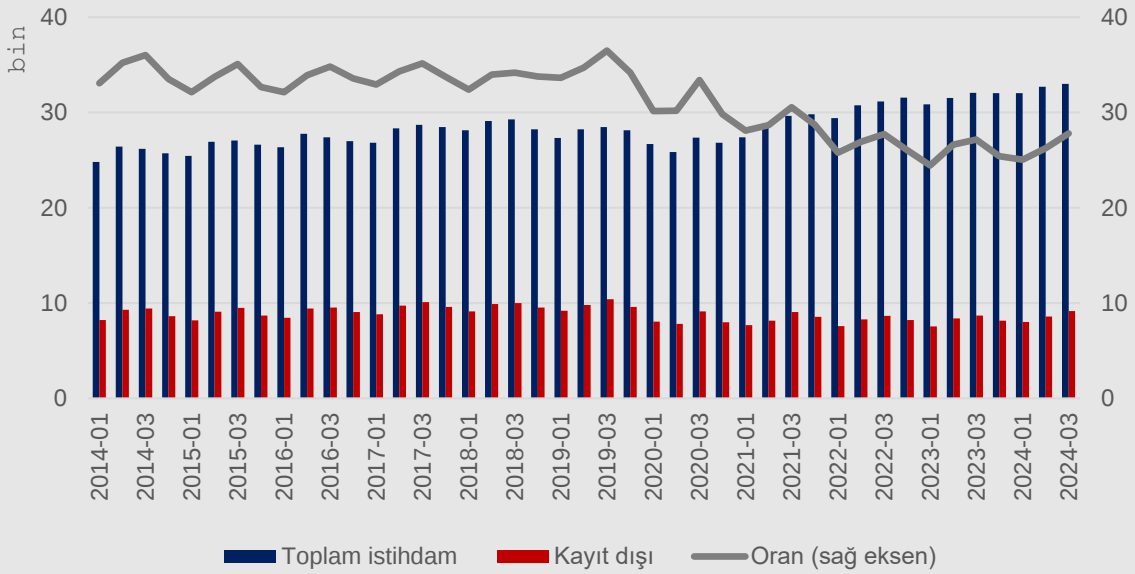
Kaynak: SGK ve TEPAV

KUTU 2. Kayıt Dışı İstihdama İlişkin Gelişmeler

Kayıt dışı istihdama ilişkin veriler üç ayda bir TÜİK tarafından yayınlanmaktadır. Bu çerçevede yayınlanan en son istatistik “İşgücü İstatistikleri, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2024” bülteninde “İstihdam edilenlerin sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlılık durumu” tablosu ile kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Söz konusu istatistiklere göre, 2024 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam istihdam 32,9 milyon iken yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanların (kayıt dışı) sayısı 9,1 milyondur ve toplam istihdamın kayıt dışı oranı bir önceki çeyreğe göre 1,5 puan artarak yüzde 27,8 olmuştur. Kayıt dışı oranının 2020 yılı sonrasında genel olarak gerilediği; 2019 yılı üçüncü çeyreğindeki yüzde 36,5 seviyesinden yaklaşık 10 puan düştüğü izlenmektedir (Kutu 2, Şekil 1).

Kutu 2, Şekil 1. Toplam istihdam ve kayıt dışılık oranı (bin kişi ve yüzde)

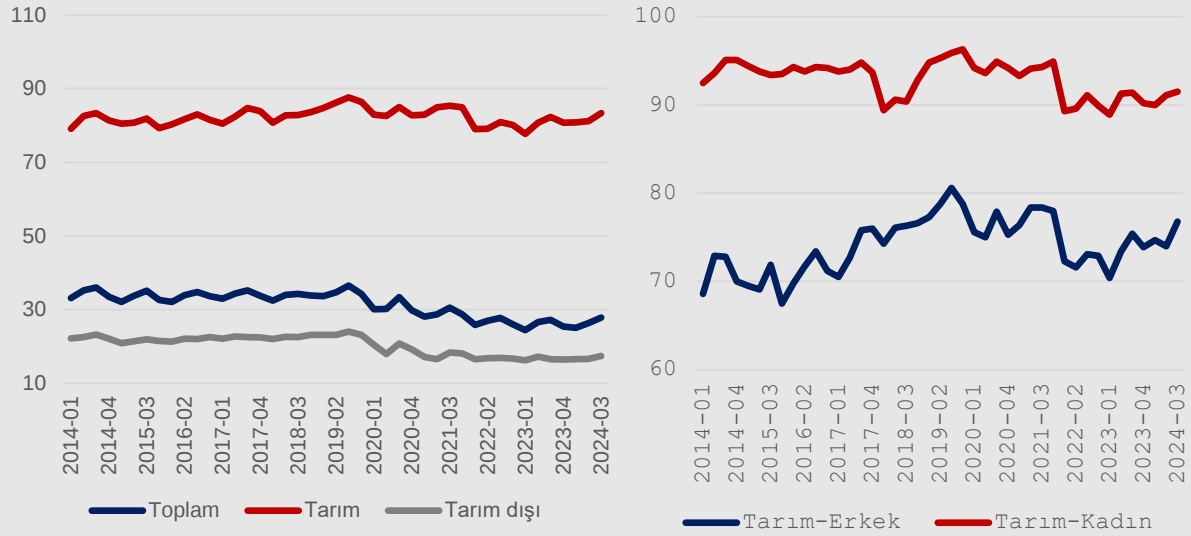
Kaynak: TÜİK ve TEPAV

2024 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla kayıt dışı istihdam edilen 9,1 milyon çalışanın yarısından fazlası tarım sektöründedir. Kayıt dışı oranları sektörlere göre ayrıştırıldığında, tarımda yüzde 83,3, tarım dışında ise yüzde 17,4 ölçülmektedir. Yıllar itibarıyla kayıt dışı oranları her iki grupta da gerilemiş ancak tarım sektöründeki yüksek düzeyler korunmuştur. Şöyle ki; kayıt dışı oranı tarım sektöründe 2019 üçüncü çeyreği itibarıyla en yüksek seviyesi olan yüzde 87,6'dan 2024 üçüncü çeyreğinde yüzde 83,3'e gerilerken, aynı dönemde tarım dışı sektöründeki düşüş yüzde 24'ten yüzde 17,4'e olmuştur (Kutu 2, Şekil 2).

Kayıt dışı oranları erkek ve kadın çalışanlar arasında da önemli farklılıklar içermektedir. 2024 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla söz konusu oranlar erkeklerde yüzde 24,2, kadınlarda ise yüzde 35'tir.

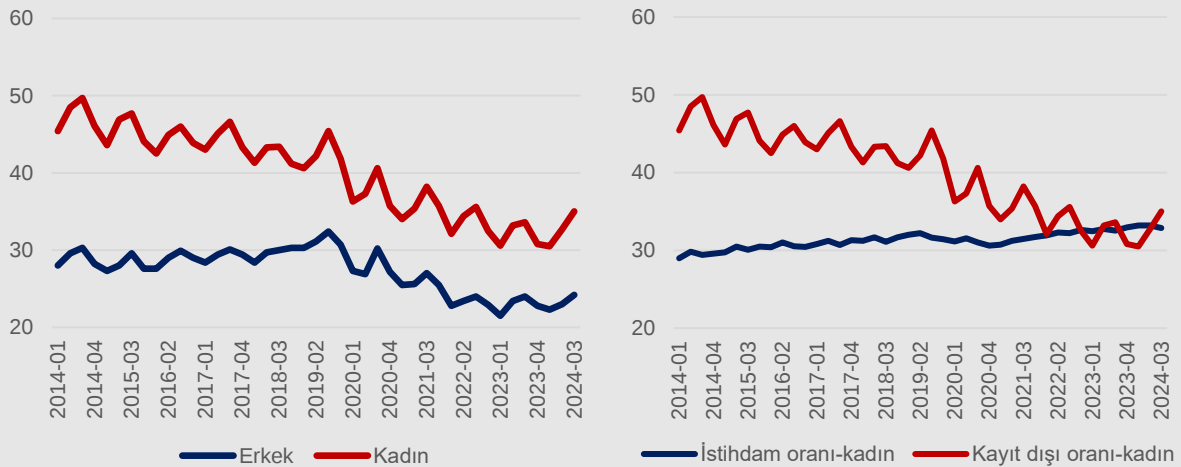
Son on yılda kayıt dışı oranı kadınlarda yüzde 49,7'den yüzde 35'e gerilemiş, erkeklerde ise iyileşme yüzde 6,1 puan (30,3'ten yüzde 24,2'ye) ile sınırlı kalmıştır. Kadın istihdamında kayıt dışılık önemli oranda gerilese de istihdam payının hala yüzde 32,9 ile sınırlı olduğu ve bunun da yaklaşık üçte birinin kayıt dışı çalıştırıldığı görülmektedir. Tarım sektöründe ise kadın istihdamının kayıt dışı oranı yüzde 90'ın üstüne çıkmaktadır (Kutu 2, Şekil 2 ve Şekil 3).

Kutu 2, Şekil 2. Sektörlerde kayıt dışı oranı (yüzde)

Kaynak: TÜİK ve TEPAV

Kutu 2, Şekil 3. Erkek ve kadın istihdamında kayıt dışı oranı (yüzde)

Kaynak: TÜİK ve TEPAV

Eylül ayında incelenen 21 ana alt sektörün 15'inde istihdam artışı yaşanmıştır. Tarım ve imalatta istihdam daralırken inşaat sektöründe yüksek artışlar devam etmektedir. Eylül 2024 itibarıyla sigortalı ücretli çalışanların yüzde 52,1'i üç ana sektörde istihdam edilmektedir. Bu sektörler, sırasıyla, imalat (yüzde 24,9), toptan ve perakende ticaret (yüzde 15,3) ve inşaat (yüzde 11,9) sektörleridir. Yıllık değişimlere bakıldığında, imalatta yüzde 1,3 azalış, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 2,9, inşaat sektöründe ise yüzde 7,3 istihdam artışı olmuştur. İnşaat sektörü yüksek artış hızlarını korurken imalat sektöründeki azalışlar devam etmektedir. Diğer taraftan, tarım sektöründe de son üç ayda istihdamın daralma eğiliminde olması dikkat çekmektedir (Şekil 3).

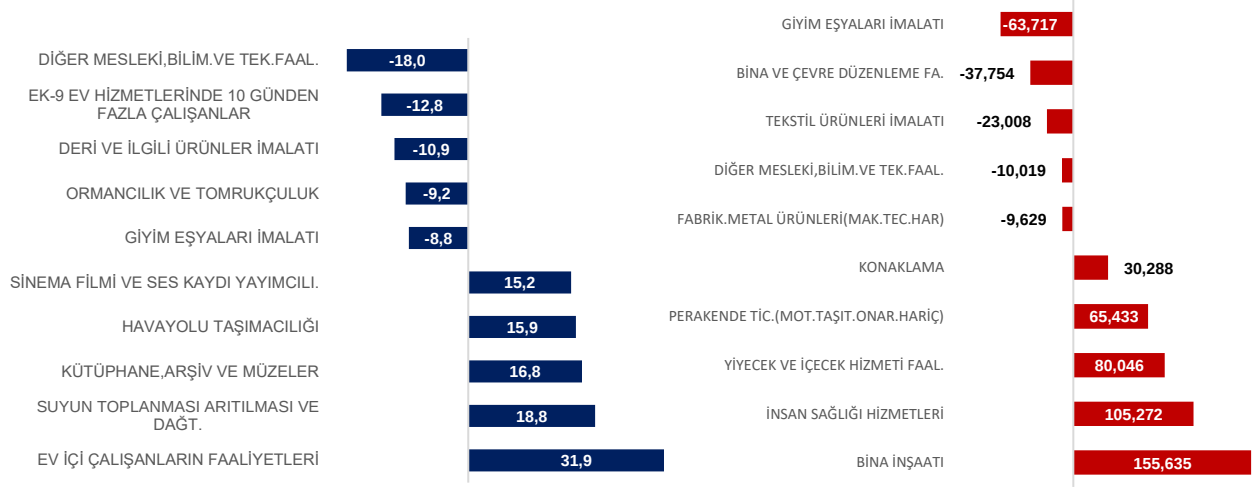
Hizmet sektörlerinden gayrimenkulde istihdam yıl genelinde gerilemiştir. Ayrıca, uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetlerinde yüzde 6 ve diğer hizmet faaliyetlerinde yüzde 0,9 istihdam daralmıştır. Diğer taraftan, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde yüzde 7,6, eğitimde yüzde 3,9, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde yüzde 11,6, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve sporda yüzde 11,5 ve kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlikte yüzde 5,4 düzeyinde istihdam artışı gözlenmiştir. Hizmet sektörlerindeki en yüksek artış ise yüzde 31,4 düzeyi ile hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri sektöründe gerçekleşmiştir. Bunun yanı sıra, kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik sektöründe çalışan sayısı nisan ayına kadar daralma eğiliminde iken sonrasında yüksek artışlar yaşanmıştır (Şekil 3).

Şekil 3. Ana sektörlerle göre sigortalı ücretli çalışan sayısı, yıllık yüzde değişimi

	Eki. 23	Kas. 23	Ara. 23	Oca. 24	Şub. 24	Mar.24	Nis. 24	May.24	Haz. 24	Tem. 24	Ağu. 24	Eyl. 24
TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK	-3,6	-5,0	-6,6	-2,9	-3,6	-5,3	0,1	4,0	1,9	-1,3	-6,8	-2,1
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	-3,0	-4,0	-2,9	-0,1	1,0	-2,3	2,6	4,3	1,4	1,6	0,6	1,4
İMALAT	-3,1	-4,0	-4,0	0,4	-2,0	-4,8	0,5	1,5	-0,8	-0,1	-1,4	-1,3
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	2,8	1,0	1,6	4,7	1,4	-0,6	4,6	5,5	4,0	5,5	5,7	5,7
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	0,8	0,7	2,0	6,6	4,8	6,2	7,5	7,3	5,6	6,5	5,6	4,5
İNŞAAT	14,7	13,3	12,6	16,2	18,9	12,2	15,4	13,9	9,6	9,8	7,8	7,3
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	0,1	-0,6	-0,7	3,1	2,2	0,2	2,8	4,0	2,4	3,4	2,8	2,9
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	1,6	0,9	0,6	4,8	3,2	1,5	5,4	6,2	4,8	5,2	4,3	4,5
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	6,1	4,9	4,4	7,6	7,3	5,4	8,5	9,4	8,6	7,6	6,8	7,6
BİLGİ VE İLETİŞİM	4,0	3,5	3,5	6,2	6,2	2,7	4,2	3,8	3,1	3,4	3,6	4,3
FINANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	2,8	2,3	2,2	3,7	3,7	0,8	5,8	6,3	4,9	6,3	6,4	6,9
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	-5,3	-5,9	-5,9	-4,6	-5,3	-7,7	-0,5	0,2	-1,0	-0,6	-0,5	-0,8
MESLEKİ, BİLİMSSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	-1,8	-2,4	-2,5	-0,2	-2,2	-3,9	-0,6	1,8	0,0	-0,2	-0,3	-0,5
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	5,7	5,7	5,5	7,7	7,1	5,7	7,8	10,9	7,0	5,0	4,5	1,1
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA; ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	-15,2	-15,6	-13,9	-10,3	-10,9	-7,5	5,2	21,2	16,7	13,6	11,0	5,4
EĞİTİM	-3,3	-3,0	-2,9	1,6	2,0	0,0	0,1	9,8	5,5	9,2	2,2	3,9
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	-7,9	-7,1	-6,6	-5,1	-7,4	-8,2	-3,9	13,9	10,8	11,5	11,3	11,6
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	2,0	1,4	2,9	6,1	7,1	4,2	7,7	14,2	13,5	12,7	11,7	11,5
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	-3,2	-3,5	-3,6	-0,3	-0,6	-0,1	2,4	4,0	0,4	1,2	0,3	-0,9
HANEHALKLARININ İŞVERENLER OLARAK FAALİYETLERİ	39,1	38,2	35,9	36,9	35,6	31,6	30,8	29,4	27,9	29,1	30,7	31,4
ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE TEMSİLCİLİKLERİNİN FAALİYETLERİ	0,7	0,3	0,2	1,1	0,0	-5,6	-3,3	-3,1	-2,6	-4,1	-5,2	-6,0

Kaynak: SGK ve TEPAV

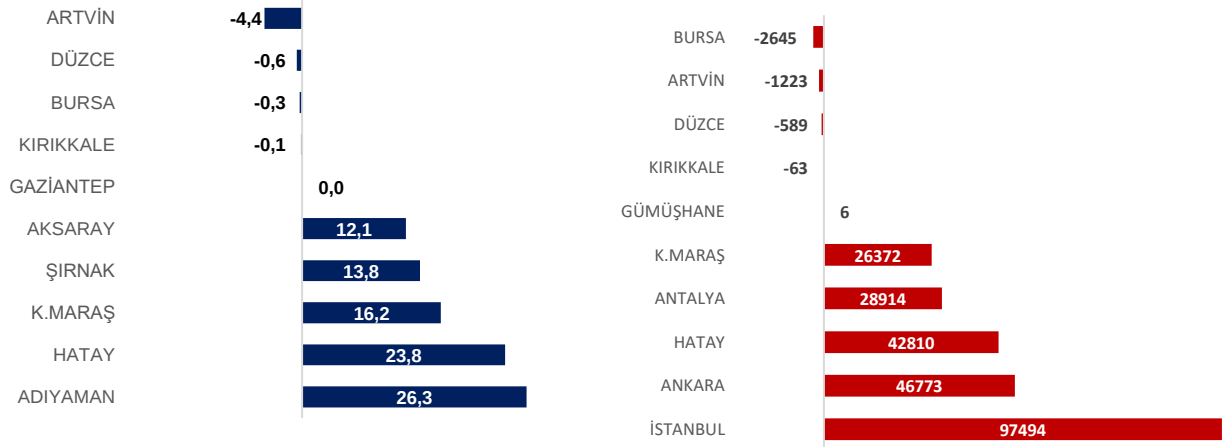
Şekil 4. Seçili alt sektörlerde sigortalı-ücretli çalışan sayısındaki değişimler (Eylül 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Eylül ayında yıllık bazda 89 alt sektörün 26'sında sigortalı ücretli çalışan sayısı gerilemiştir. Giyim eşyaları imalatı 63.717'lik çalışan sayısı ile en fazla istihdam kaybeden sektör olmuştur. Yıllık değişimi de yüzde 8,8 oranında daralmaya işaret etmektedir. Giyim eşyaları imalatı dışında, bina ve çevre düzenleme faaliyetleri (37.754), tekstil ürünleri imalatı (23.008) çalışan sayısı olarak istihdamı en çok daralan diğer sektörlerdir. Oransal olarak bakıldığında ise istihdam en hızlı diğer mesleki, bilim ve teknoloji faaliyetleri sektöründe (yüzde 18) gerilemiştir. Bu sektörü yüzde 12,8 azalışla ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanlar ve yüzde 10,9'luk azalışla deri ile ilgili ürünler imalatı sektörü takip etmiştir (Şekil 4).

Alt sektörlerde bina inşaatı 155.635 ile çalışan sayısı ile en fazla artış gösteren sektördür. Bu sektörü 105.272 artışla insan sağlığı hizmetleri sektörü takip etmiştir. Ayrıca, yiyecek ve içecek hizmet faaliyetleri (80.046) ve perakende ticaret sektörü (65.433) en çok istihdam artışı görülen sektörlerden olmuştur. Diğer taraftan, çalışan sayısı en hızlı artan sektör yüzde 31,9 ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörü olmuştur. Bu sektörü yüzde 18,8 artışla suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması, yüzde 16,8 artışla kütüphane arşiv ve müzeler takip etmiştir (Şekil 4).

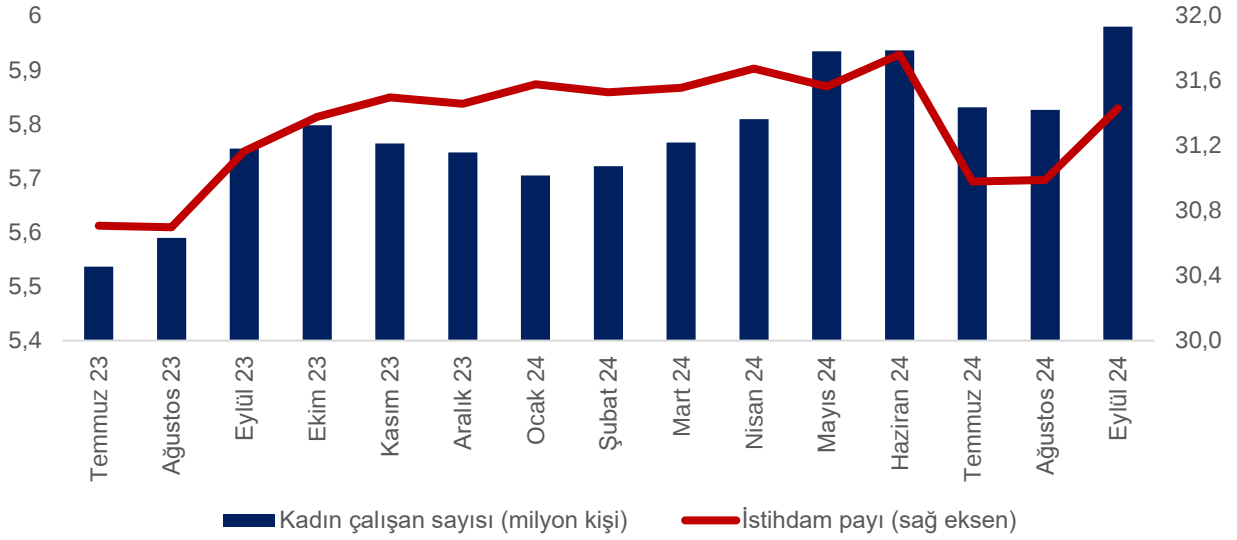
Şekil 5. Seçili illerde sigortalı-ücretli çalışan sayısındaki değişimler (Eylül 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Çalışan sayısında yıllık bazda en fazla artış 97.494 ile İstanbul'da yaşanmıştır. Yaklaşık 19 milyon sigortalı ücretli çalışanların yarısı ekonomik aktivite ve nüfus yoğunluğuna bağlı olarak 5 büyük ilde istihdam edilmektedir. Bu iller istihdam payına göre sırasıyla; İstanbul (yüzde 27), Ankara (yüzde 7,6), İzmir (yüzde 6,2), Antalya (yüzde 4,7) ve Bursa (yüzde 4,6)'dır. Bu dönemde, çalışan sayısında en fazla artış 97.494 ile İstanbul'da yaşanmıştır. İstanbul'u 46.773 artışla Ankara, 42.810 artışla Hatay, 28.914 ile Antalya takip etmiştir. İstihdam artış hızı ise en yüksek Adıyaman (yüzde 26,3) ve Hatay'da (yüzde 23,8) kaydedilmiştir. Diğer iller ise Kahramanmaraş (yüzde 16,2) ve Şırnak (yüzde 13,8)'tır (Şekil 5).

Eylül 2024'te sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı aylık ve yıllık olarak artmıştır. Kadın istihdamı bir yıl öncesine göre 236.310 (yüzde 4,2), ağustos ayına göre ise 153.607 (yüzde 2,6) artmış ve 5.979.861 olarak gerçekleşmiştir. Toplam içindeki payı ise yüzde 30,9'dan 31,4'e yükselmiştir (Şekil 6).

Şekil 6. Sigortalı-ücretli kadın çalışanlar (Eylül 2023-2024)

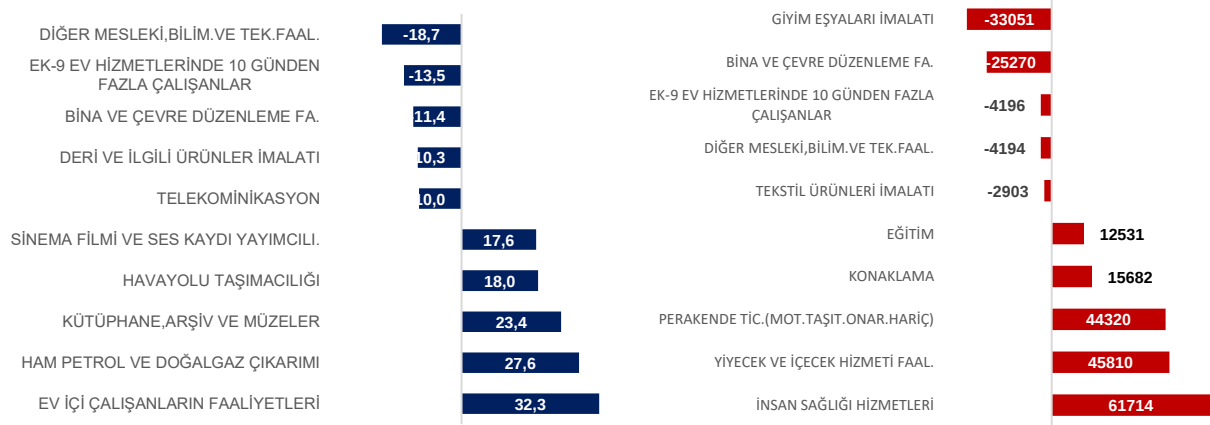

Kaynak: SGK ve TEPAV

Eylül 2024'te insan sağlığı hizmetleri sektöründe çalışan kadın sayısı geçen yıla göre 61.714 artmıştır. Sektörel olarak değerlendirildiğinde, geçen yıla göre kadın çalışan sayısı en fazla insan sağlığı hizmetleri sektöründe artarken, bu sektörü yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri (45.810), perakende ticaret (44.320) ile konaklama (15.862) sektörleri izlemiştir. Yıllık değişimlere bakıldığında ise ev içi çalışan faaliyetleri sektörü yüzde 32,3'lük artışla kadın istihdamını en hızlı artıran sektör olurken ham petrol ve doğalgaz çıkarımı (yüzde 27,6), kütüphane, arşiv ve müzeler (yüzde 23,4) ve havayolu taşımacılığı (yüzde 18) sektörlerinde kadın çalışan sayıları yüksek oranlarda artmıştır (Şekil 7).

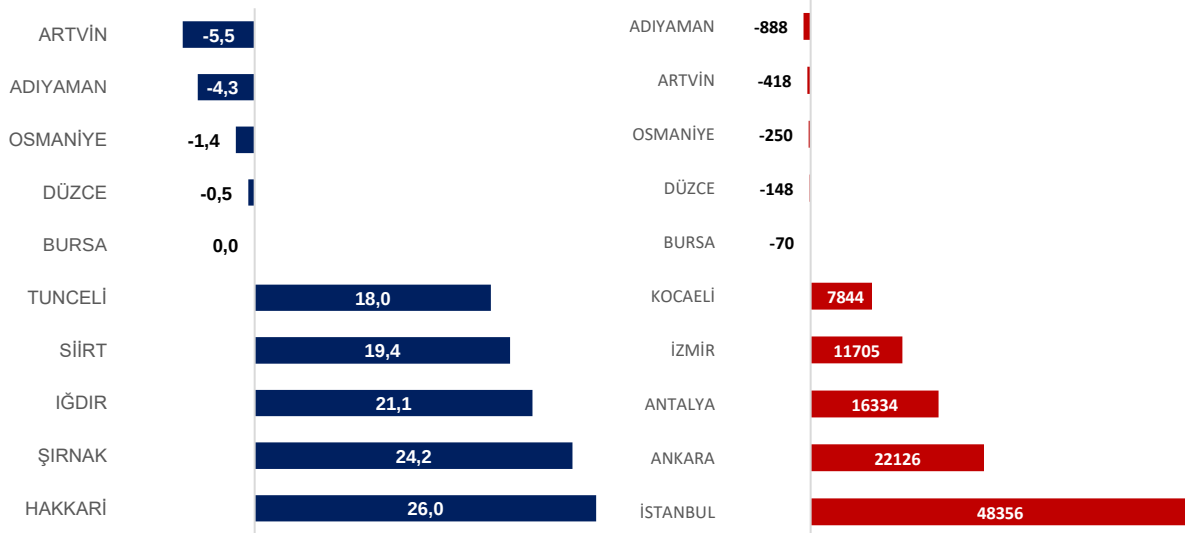
Giyim eşyaları imalatında kadın çalışan sayısında geçen yıla göre 33.051 düşüş gerçekleşmiştir. Bu sektörü 25.270 istihdam kaybı ile bina ve çevre düzenleme takip etmektedir. Oransal değişimlere bakıldığında, diğer mesleki, bilim ve teknoloji faaliyetleri sektöründe istihdamın yüksek oranda gerilediği (yüzde 18,7), ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanlar (yüzde 13,5) ve bina ve çevre düzenleme faaliyetlerinin de (yüzde 11,4) istihdamı hızla daralan sektörlerden olduğu gözlenmektedir (Şekil 7).

Şekil 7. Seçili sektörlerde sigortalı-ücretli kadın çalışan sayısındaki değişimler (Eylül 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Şekil 8. Seçili illerde sigortalı-ücretli kadın çalışan sayısındaki değişimler (Eylül 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

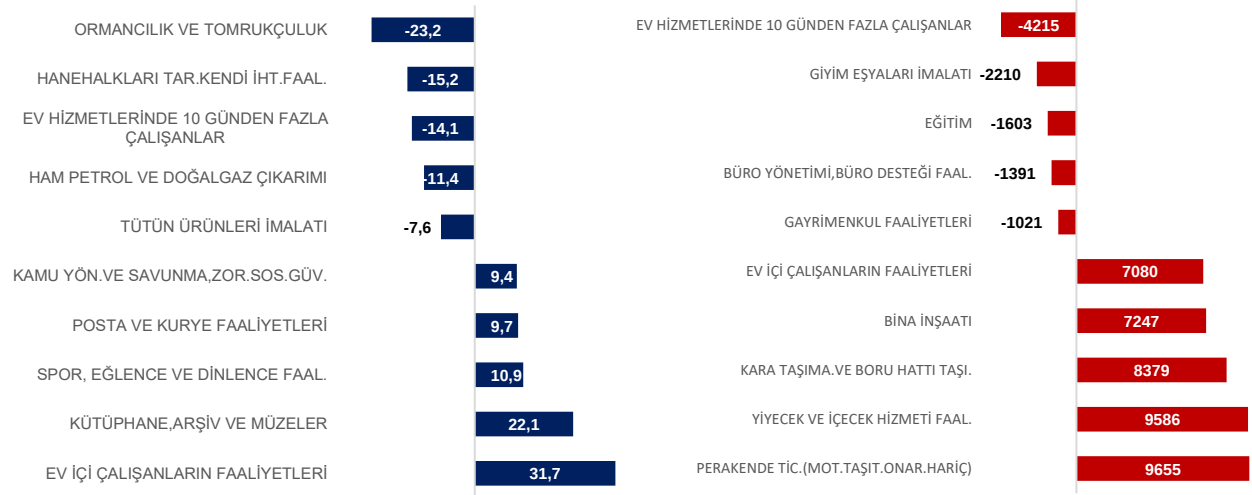

Kaynak: SGK ve TEPAV

Eylül ayında yüzde 5,5'lik düşüş ile Artvin kadın istihdamının en hızlı daraldığı il olmuştur. Diğer taraftan, kadın istihdamında Adıyaman'da yüzde 4,3, Osmaniye'de 1,4 ve Düzce'de yüzde 0,5'lük gerileme gözlemlenmiştir. Yıllık bazda en çok istihdam artışı gözlemlenen iller ise Hakkâri (yüzde 26), Şırnak (yüzde 24,2) ve Iğdır (yüzde 21,1)'dir. Çalışan sayısı olarak bakıldığında ise en fazla artış İstanbul (48.356), Ankara (22.126) ve Antalya'da (16.334) gerçekleşmiştir (Şekil 8).

Son bir yılda iş yeri sayısı 59 sektörde artmıştır; perakende ticaret ile yiyecek-içecek hizmetleri sektörleri iş yeri sayısını en fazla artıran sektörlerdir. Eylül 2024'te Türkiye genelinde faaliyet gösteren iş yeri sayısı yüzde 2,7 (57.381) artarak 2.219.050 olmuştur. 9.655 artış ile perakende ticaret sektörü iş yeri sayısı en fazla artan sektördür. Bu sektörü yiyecek ve içecek hizmetleri (9.586), kara taşıma ve boru hattı taşımacılığı (8.379) ve bina inşaatı (7.247) sektörleri izlemiştir. Diğer taraftan, ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanlar sektöründe 4.215 daralma görülmektedir (Şekil 9).

Şekil 9. Seçili sektörde iş yeri sayısındaki değişimler (Eylül 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

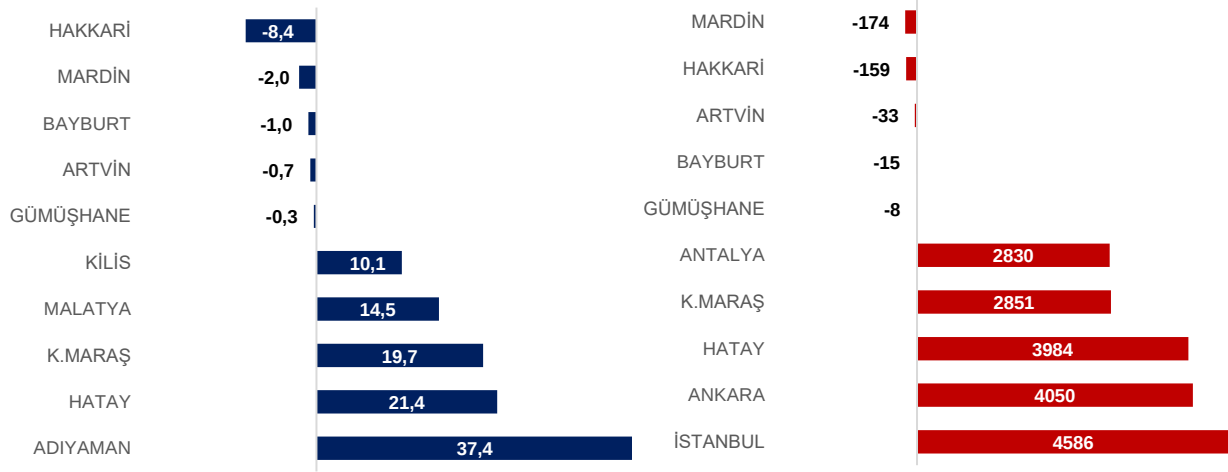

Kaynak: SGK ve TEPAV

İş yeri sayısı en hızlı artan sektör yüzde 31,7 ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörü olmuştur. Oran olarak yıllık değişimlere bakıldığında, ev içi çalışanların faaliyetleri sektörünü kütüphane, arşiv ve müzeler (yüzde 22,1), spor, eğlence ve dinlence faaliyetleri (yüzde 10,9) ile posta ve kurye faaliyetleri (yüzde 9,7) izlemektedir. Ormançılık ve tomrukçuluk (yüzde 23,2) ve hane halklarının kendi faaliyetleri (yüzde 15,2) sektörleri ise iş yeri sayısı en fazla daralan sektörler arasındadır (Şekil 9)

Son bir yılda iş yeri sayısı en fazla Hakkari’de gerilemiştir. Toplam iş yerlerinin yarısı beş büyük ilde kayıtlı bulunmaktadır. Eylül 2024 itibarıyla bu iller İstanbul (yüzde 27,4), Ankara (yüzde 7,4), İzmir (yüzde 6,8), Antalya (yüzde 4,5) ve Bursa (yüzde 4,2)’dir. Eylül ayında iş yeri sayısı en çok artan il İstanbul (4.586) olmuştur. İstanbul’u Ankara (4.050), Hatay (3.984), Kahramanmaraş (2.851) ve Antalya (2.830) takip etmiştir. Oransal değişime bakıldığında ise iş yeri sayısı en hızlı artan il yüzde 37,4 artışla Adıyaman’dır. Adıyaman’ı Hatay (yüzde 21,4), Kahramanmaraş (yüzde 19,7) ve Malatya (yüzde 14,5) takip etmiştir (Şekil 10).

Şekil 10. Seçili illerde iş yeri sayısındaki değişimler (Ağustos 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

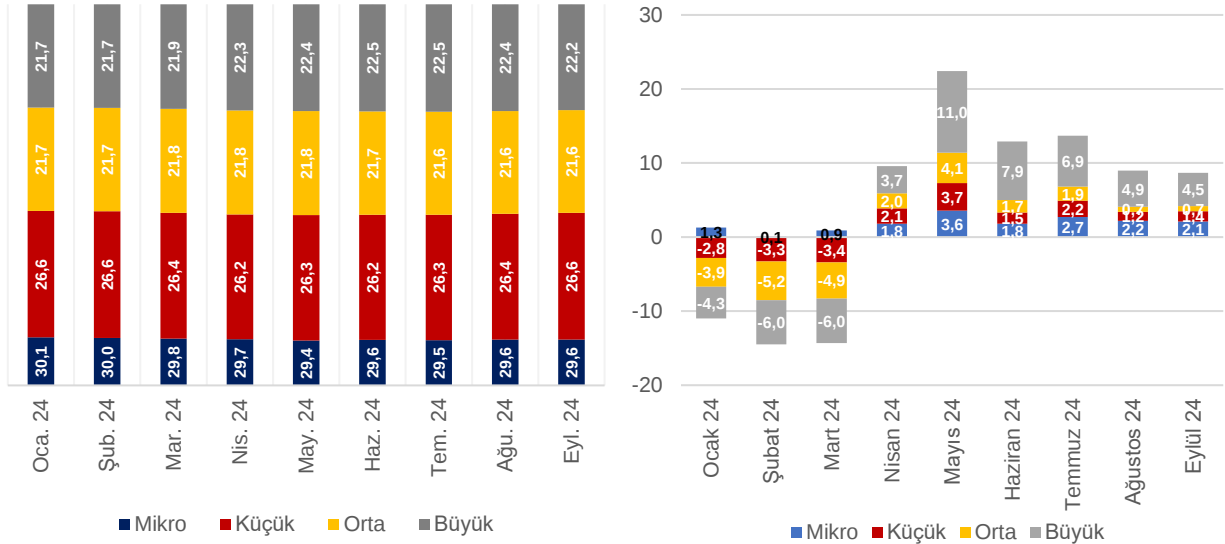

Kaynak: SGK ve TEPAV

Eylül 2024 itibarıyla en fazla istihdam yaratan iş yerleri yüzde 29,6 ile mikro büyüklükteki işletmelerdir.² Mikro işletmeleri yüzde 26,6 ile küçük işletmeler, yüzde 22,2 ile büyük işletmeler ve 21,6 ile orta büyüklükteki işletmeler takip etmektedir. 2024 yılı genelindeki eğilimlere bakıldığında, büyük işletmelerin istihdam payı sınırlı miktarda artarken mikro işletmelerin payının benzer oranlarda gerilediği görülmektedir (Şekil 11).

Eylül ayında büyük ölçekli işletmelerin istihdamı yüzde 4,5 artmıştır; bu oran orta büyüklükteki işletmelerde yüzde 0,7 ile sınırlı kalmıştır. Firma ölçeklerine göre istihdam değişimlerine bakıldığında, eylül ayında bir önceki yıla göre mikro işletmelerin yarattığı istihdamın yüzde 2,1, küçük işletmelerin yüzde 1,4, orta büyüklükteki işletmelerin yüzde 0,7 ve büyük işletmelerin yüzde 4,5 oranında arttığı görülmektedir. Yıl genelinde mikro ölçekli işletmeler dışındaki işletmelerin istihdamının Nisan ayına kadar gerilediği, daha sonra ise artışa geçtiği görülmektedir. Söz konusu eğilimin Mart 2023 yılındaki EYT uygulaması ile ilgili olduğu, SGDP ödenen çalışanlar dahil edildiğinde bu eğilimin farklılaşacağı değerlendirilmektedir (Şekil 11, Kutu 1).

Şekil 11. İş yeri büyüklüklerinin istihdam yaratmadaki payları ve yıllık değişimleri (Eylül 2024, yüzde) *

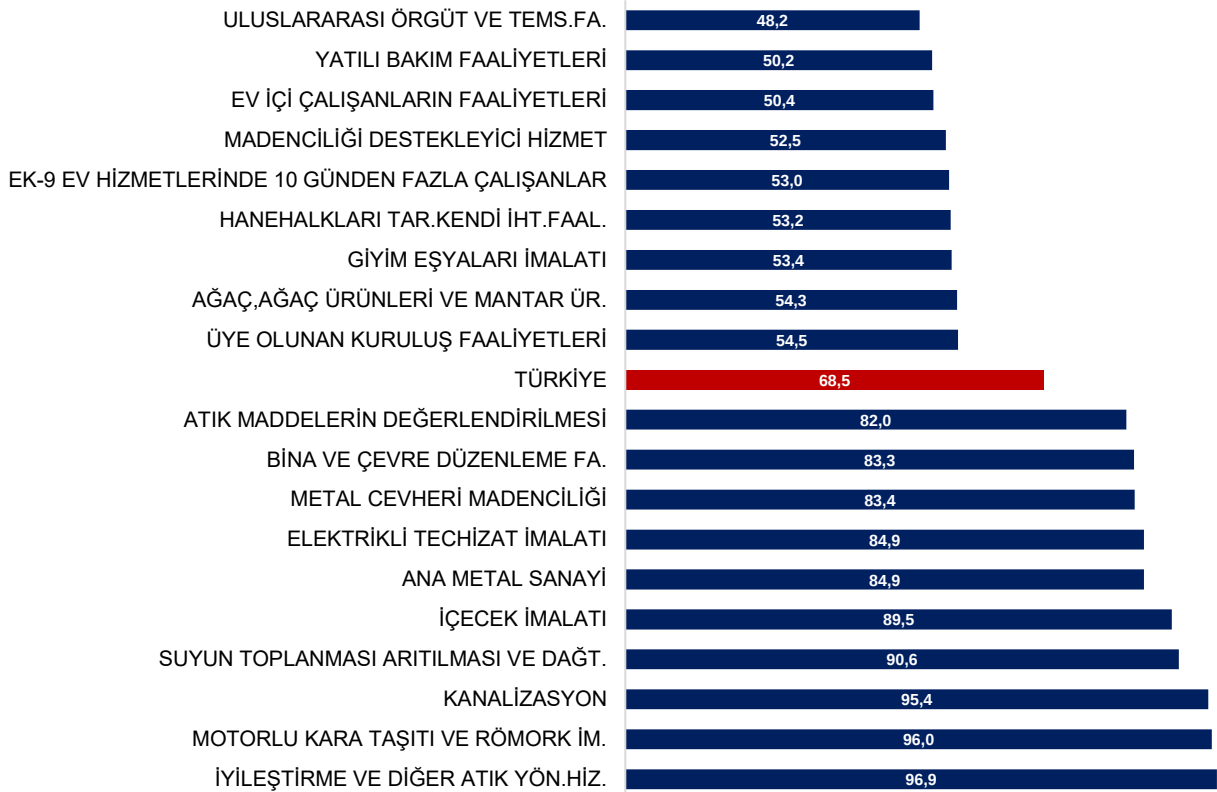
Kaynak: SGK ve TEPAV

* Veri kaynağındaki kısıtlar nedeniyle SGDP ödenen çalışanlar dahil edilememiştir.

² Çalışan sayısı 1-9 arasında olan işletmeler mikro, 10-49 arasında olanlar küçük, 50-249 arasında olanlar orta, 250 ve üzeri çalışanı olan işletmeler büyük olarak sınıflandırılmıştır.

Eylül 2024'te prime esas ortalama günlük kazançların yıllık artışı yüzde 68,5'tir.³ Son bir yılda ortalama günlük kazancı en hızlı artan sektör yüzde 96,9 ile iyileştirme ve diğer atık yönetimi hizmetleri sektörüdür. Bu sektörü yüzde 96'lık oran ile motorlu kara taşıtı ve römork imalatı sektörü takip etmiştir. Diğer taraftan, kanalizasyon ile suyun toplanması ve dağıtılması sektörlerinde de artışlar yüzde 90'ın üzerindedir. Bunun yanı sıra, uluslararası örgüt ve temsilcilik faaliyetleri (yüzde 48,2), yatılı bakım faaliyetleri (yüzde 50,2) ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörleri (yüzde 50,4) ortalama günlük kazancı yıllık artışının en sınırlı olduğu sektörlerdendir (Şekil 12).

**Şekil 12. Seçili sektörlerde ortalama günlük kazanç (TL)
(Eylül 2024, yıllık yüzde değişim)**

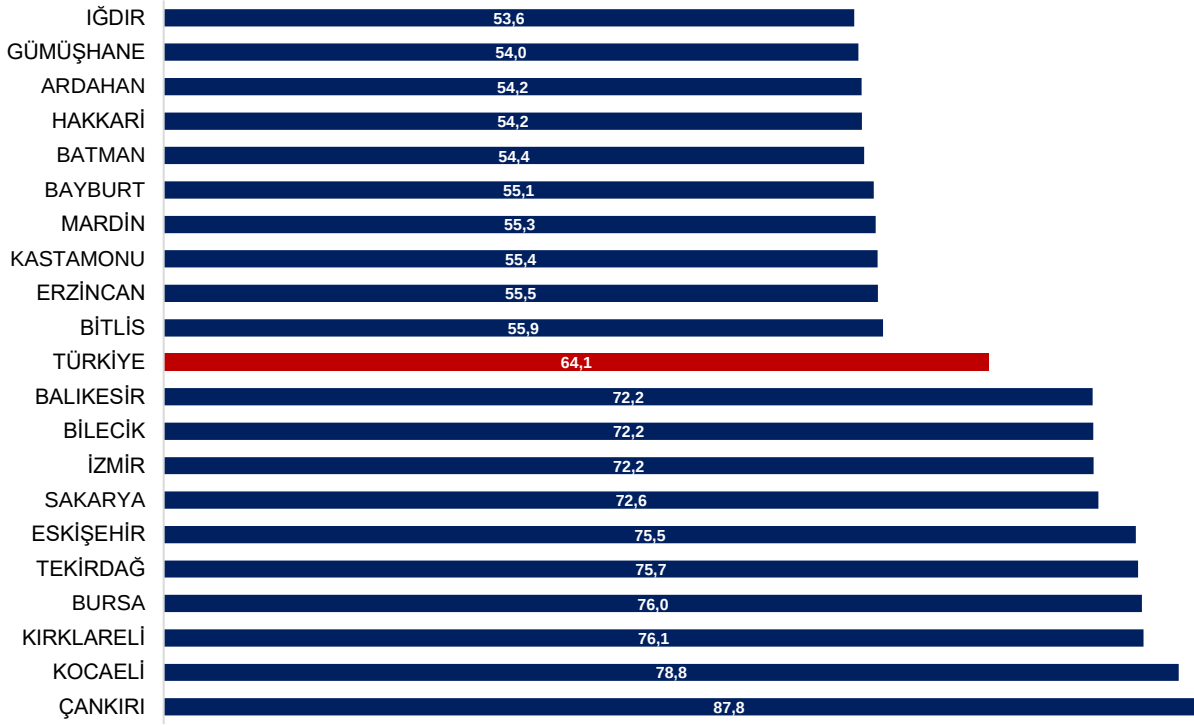

Kaynak: SGK ve TEPAV

³ Enflasyonun çalışanların alım gücündeki yıpranmayı telafi etmek amacıyla 2023 yılı Ocak ayında yapılan yüzde 54,7 oranında zam ile brüt asgari ücret 8.506 Türk lirasına çıkarılmış, yılın ikinci yarısı için de 1 Temmuz 2023 tarihinden geçerli olmak üzere yüzde 34 oranına artış ile 11. 402 Türk lirasına yükseltilmiştir. 2024 yılında ise 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere yüzde 49 oranında yapılan zam ile 17.002 Türk lirası olarak belirlenmiştir.

Tüm illerde ortalama günlük kazanç artmıştır. Prime esas ortalama günlük kazançların tüm illerde arttığı, artışların yüzde 53,6 (Iğdır) ile yüzde 87,8 (Çankırı) aralığında, ortalamada da yüzde 64,1 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Çankırı'nın yanı sıra, Kocaeli (yüzde 78,8), Kırklareli (yüzde 76,1) ve Bursa da (yüzde 76,0) ortalama günlük kazancı en yüksek artan iller arasındadır. Diğer taraftan, Iğdır'ın yanı sıra Gümüşhane (yüzde 54), Ardahan (yüzde 54,2), Hakkâri (yüzde 54,2), Batman (yüzde 54,4) ortalama günlük kazanç artışları en sınırlı olan illerdir (Şekil 14).

**Şekil 13. Seçili illerde ortalama günlük kazanç (TL)
(Eylül 2024, yıllık yüzde değişim)**

Kaynak: SGK ve TEPAV

Alt Faaliyet Grupları	Eylül 2023	Eylül 2024	Ağustos 2024	Yıllık Değişim (Çalışan)	Aylık Değişim (Çalışan)	Yıllık Değişim, %	Aylık Değişim, %
AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜR.	79098	74478	74698	-4400	-0,3	-5,6	-220
ANA METAL SANAYİ	193813	195848	195974	2161	-0,1	1,1	-126
ATIK MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	96774	99192	99547	2773	-0,4	2,9	-355
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ YETİŞ.	16429	16901	12766	-3663	32,4	-22,3	4135
BİLGİ HİZMET FAALİYETLERİ	26629	27838	27095	466	2,7	1,7	743
BİLGİSAYAR PROGRAMLAMA VE DANIŞ.	188647	197930	196209	7562	0,9	4,0	1721
BİLGİSAYAR VE KİŞİSEL EV EŞYA.ON.	56347	57109	57563	1216	-0,8	2,2	-454
BİLGİSAYAR, ELEKTRONİK VE OPTİK ÜR.	64305	64030	64139	-166	-0,2	-0,3	-109
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE GELİŞ.FAAL.	19737	19712	20162	425	-2,2	2,2	-450
BİNA DIŞI YAPILARIN İNŞAATI	366570	364843	359801	-6769	1,4	-1,8	5042
BİNA İNŞAATI	1410352	1565987	1554564	144212	0,7	10,2	11423
BİNA VE ÇEVRE DÜZENLEME FA.	608366	570612	562242	-46124	1,5	-7,6	8370
BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİM	138365	137712	141359	2994	-2,6	2,2	-3647
BÜRO YÖNETİMİ,BÜRO DESTEĞİ FAAL.	522443	548474	541699	19256	1,3	3,7	6775
DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLER İMALATI	80404	71624	72216	-8188	-0,8	-10,2	-592
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	146947	147831	147642	695	0,1	0,5	189
DİĞER İMALATLAR	94183	94862	94822	639	0,0	0,7	40
DİĞER MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	67144	67886	67775	631	0,2	0,9	111
DİĞER MESLEKİ,BİLİM,VE TEK.FAAL.	55781	45762	46592	-9189	-1,8	-16,5	-830
DİĞER ULAŞIM ARAÇLARI İMALATI	109507	114726	113833	4326	0,8	4,0	893
ECZACILIK VE ECZ.İLİŞKİN MALZ.İMAL.	44030	45682	45604	1574	0,2	3,6	78
EĞİTİM	665970	691630	588717	-77253	17,5	-11,6	102913
EK-9 EV HİZMETLERİNDE 10 GÜNDEN FAZLA ÇALIŞANLAR	35856	31255	31540	-4316	-0,9	-12,0	-285
ELEKTRİK Lİ TECHİZAT İMALATI	211830	217150	219151	7321	-0,9	3,5	-2001
ELK.GAZ,BU HAR VE HAVA.SİS.ÜRET.DAĞT.	129564	136927	135481	5917	1,1	4,6	1446
EV İÇİ ÇALIŞANLARIN FAALİYETLERİ	26481	34937	33591	7110	4,0	26,8	1346
FABRİK.METAL ÜRÜNLERİ(MAK.TEC.HAR)	449793	440164	442784	-7009	-0,6	-1,6	-2620
FİNANS.VE SİG.HİZ.İN YARD.FAAL.	69905	76864	75386	5481	2,0	7,8	1478
FİNANSAL HİZMET.(SİG.VE EMEK.HAR.)	95736	98894	98825	3089	0,1	3,2	69
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	175444	174070	174979	-465	-0,5	-0,3	-909
GIDA ÜRÜNLERİ İMALATI	581922	609805	600286	18364	1,6	3,2	9519
GIYIM EŞYALARI İMALATI	727063	663346	672797	-54266	-1,4	-7,5	-9451
GÜVENLİK VE SORUŞTURMA FA.	262338	274092	267499	5161	2,5	2,0	6593
HAM PETROL VE DOĞALGAZ ÇIKARIMI	2556	2805	2867	311	-2,2	12,2	-62
HANEHALKLARI TAR.KENDİ İHT.FAAL.	338	309	307	-31	0,7	-9,2	2
HAVAYOLU TAŞIMACILIĞI	40094	46488	46151	6057	0,7	15,1	337
HUKUKİ VE MUHASEBE FAALİYETLERİ	171244	173724	173702	2458	0,0	1,4	22
İÇECEK İMALATI	19285	20071	20399	1114	-1,6	5,8	-328
İDARİ DANIŞMANLIK FAALİYETLERİ	228580	235845	231314	2734	2,0	1,2	4531
İNSAN SAĞLIĞI HİZMETLERİ	849495	954767	947396	97901	0,8	11,5	7371
İSTİHDAM FAALİYETLERİ	120089	132990	123699	3610	7,5	3,0	9291
İYİLEŞTİRME VE DİĞER ATIK YÖN.HİZ.	8623	9786	9731	1108	0,6	12,8	55
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI	78302	76848	77723	-579	-1,1	-0,7	-875
KAMU YÖN.VE SAVUNMA,ZOR.SOS.GÜV.	294034	309916	304829	10795	1,7	3,7	5087
KANALİZASYON	25156	25853	25814	658	0,2	2,6	39
KARA TAŞIMA,VE BORU HATTI TAŞI.	695947	719722	670792	-25155	7,3	-3,6	48930
KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLER İMALATI	261960	257378	259208	-2752	-0,7	-1,1	-1830
KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇÖĞ.	46975	46171	46563	-412	-0,8	-0,9	-392
KİMYASAL ÜRÜNLERİ İMALATI	117069	122123	122146	5077	0,0	4,3	-23
KİRALAMA VE LEASİNG FAALİYETLERİ	31741	33914	33225	1484	2,1	4,7	689
KOK KÖMÜRÜ VE PETROL ÜRÜNLERİ İM.	10077	9998	10124	47	-1,2	0,5	-126
KÖMÜR VE LİNYİT ÇIKARTILMASI	43972	43357	43118	-854	0,6	-1,9	239
KONAKLAMA	540696	570984	597988	57292	-4,5	10,6	-27004
KUMAR VE MÜŞTEREK BAHİS FAAL.	5693	5795	5677	-16	2,1	-0,3	118
KÜTÜPHANE,ARŞİV VE MÜZELER	4719	5512	5506	787	0,1	16,7	6
MADENCİLİĞİ DESTEKLEYİCİ HİZMET	14219	15131	15463	1244	-2,1	8,7	-332
MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	234961	237129	237022	2061	0,0	0,9	107
MAKİNE VE EKİPMAN,KURULUMU VE ONAR.	184082	192863	191885	7803	0,5	4,2	978
METAL CEVHERİ MADENCİLİĞİ	37390	38348	37835	445	1,4	1,2	513
METALİK OLMAYAN ÜRÜNLER İMALATI	248893	246756	247822	-1071	-0,4	-0,4	-1066
MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK FAALİYETİ	207796	208390	207375	-421	0,5	-0,2	1015
MOBİLYA İMALATI	200062	195924	197150	-2912	-0,6	-1,5	-1226
MOTORLU KARA TAŞITI VE RÖMORK İM.	291159	293230	293066	1907	0,1	0,7	164
ORMANCILIK VE TOMRUKÇULUK	43557	39528	38893	-4664	1,6	-10,7	635
ÖZEL İNŞAAT FAALİYETLERİ	340525	340953	341149	624	-0,1	0,2	-196
PERAKENDE TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HARİÇ)	1687206	1752639	1750574	63368	0,1	3,8	2065
POSTA VE KURYE FAALİYETLERİ	84933	91908	91284	6351	0,7	7,5	624
PROGRAMCILIK VE YAYINCILIK FAAL.	11730	12325	12090	360	1,9	3,1	235
REKLAMCILIK VE PAZAR ARAŞTIRMASI	67790	62672	62865	-4925	-0,3	-7,3	-193
SEYAHAT ACENTESİ,TUR OPER.REZ.HİZ	83004	85703	86593	3589	-1,0	4,3	-890
SİGORTA REAS.EMEK.FONL.(ZOR.S.G.HARİÇ)	28981	32314	32139	3158	0,5	10,9	175
SİNEMA FİLMİ VE SES KAYDI YAYINCILI.	20338	23428	22071	1733	6,1	8,5	1357
SOSYAL HİZMETLER	86143	91428	87498	1355	4,5	1,6	3930
SPOR, EĞLENCE VE DİNLENCE FAAL.	70878	78881	78776	7898	0,1	11,1	105
SU YOLU TAŞIMACILIĞI	24185	25023	25445	1260	-1,7	5,2	-422
SUYUN TOPLANMASI,ARITILMASI VE DAĞT.	11424	13567	13612	2188	-0,3	19,2	-45
TAŞIMA,İÇİN DEPOLAMA VE DESTEK.FA.	339294	354501	352531	13237	0,6	3,9	1970
TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI	455682	432674	436522	-19160	-0,9	-4,2	-3848
TELEKOMÜNİKASYON	31496	30109	30067	-1429	0,1	-4,5	42
TOPTAN TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HARİÇ)	18464426	19026432	18801006	336580	1,2	1,8	225426
TOPTAN VE PER.TİC.VE MOT.TAŞIT.ON..	856558	854970	852634	-3924	0,3	-0,5	2336
TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	294026	311344	308515	14489	0,9	4,9	2829
ULUSLARARASI ÖRGÜT VE TEMS.FA.	6362	6530	6369	7	2,5	0,1	161
ÜYE OLUNAN KURULUŞ FAALİYETLERİ	5085	4778	4817	-268	-0,8	-5,3	-39
VETERİNERLİK HİZMETLERİ	65735	66017	65332	-403	1,0	-0,6	685
YARATICI SANATLAR,EĞLENCE FAAL.	13492	14536	14470	978	0,5	7,2	66
YATILI BAKIM FAALİYETLERİ	15886	18147	17071	1185	6,3	7,5	1076
YAYINCILIK FAALİYETLERİ	53867	58282	57632	3765	1,1	7,0	650
YİYECEK VE İÇECEK HİZMETİ FAAL.	28267	28819	28579	312	0,8	1,1	240
	905002	985048	960246				

İller	Eylül 2023	Eylül 2024	Ağustos 2024	İlisk Değişim (Çalışıyılık Değişim	Çalışı	Yıllık Değişim, %	Aylık Değişim, %
ADANA	384263	391036	390020	6773	1016	1,8	0,3
ADİYAMAN	80930	102201	97723	21271	4478	26,3	4,6
AFYONKARAHİSAR	112635	115398	113519	2763	1879	2,5	1,7
AĞRI	32640	35651	32381	3011	3270	9,2	10,1
AKSARAY	64422	72245	71366	7823	879	12,1	1,2
AMASYA	51182	52350	51300	1168	1050	2,3	2,0
ANKARA	1403583	1450356	1428573	46773	21783	3,3	1,5
ANTALYA	863832	892746	905594	28914	-12848	3,3	-1,4
ARDAHAN	9146	10193	9898	1047	295	11,4	3,0
ARTVİN	27661	26438	26115	-1223	323	-4,4	1,2
AYDIN	214667	220436	219518	5769	918	2,7	0,4
BALIKESİR	243763	253925	252940	10162	985	4,2	0,4
BARTIN	36938	37594	37035	656	559	1,8	1,5
BATMAN	89600	91873	89130	2273	2743	2,5	3,1
BAYBURT	10050	10485	10340	435	145	4,3	1,4
BİLECİK	60429	61000	60757	571	243	0,9	0,4
BİNGÖL	31135	32508	31082	1373	1426	4,4	4,6
BİTLİS	38221	40884	38981	2663	1903	7,0	4,9
BOLU	73793	75577	75012	1784	565	2,4	0,8
BURDUR	40924	43208	41896	2284	1312	5,6	3,1
BURSA	877641	874996	869177	-2645	5819	-0,3	0,7
ÇANAKKALE	112652	116387	115646	3735	741	3,3	0,6
ÇANKIRI	34665	37589	36876	2924	713	8,4	1,9
ÇORUM	72842	76813	76406	3971	407	5,5	0,5
DENİZLİ	233504	237298	236150	3794	1148	1,6	0,5
DIYARBAKIR	199836	207331	198894	7495	8437	3,8	4,2
DÜZCE	94707	94118	92483	-589	1635	-0,6	1,8
EDİRNE	74024	76508	75770	2484	738	3,4	1,0
ELAZIĞ	85181	91289	88634	6108	2655	7,2	3,0
ERZİNCAN	36963	37568	38286	605	-718	1,6	-1,9
ERZURUM	95105	101594	98529	6489	3065	6,8	3,1
ESKİŞEHİR	219140	224102	222446	4962	1656	2,3	0,7
GAZİANTEP	404489	404514	401638	25	2876	0,0	0,7
GİRESUN	62432	64072	62478	1640	1594	2,6	2,6
GÜMÜŞHANE	15618	15624	15048	6	576	0,0	3,8
HAKKARİ	25799	27812	25476	2013	2336	7,8	9,2
HATAY	180090	222900	212182	42810	10718	23,8	5,1
İÇDİR	20407	22756	21998	2349	758	11,5	3,4
İSPARTA	71762	73506	71526	1744	1980	2,4	2,8
İSTANBUL	5049738	5147232	5082409	97494	64823	1,9	1,3
İZMİR	1149367	1172093	1166824	22726	5269	2,0	0,5
K.MARAŞ	162378	188750	179946	26372	8804	16,2	4,9
KARABÜK	42013	42343	42133	330	210	0,8	0,5
KARAMAN	44976	47058	45996	2082	1062	4,6	2,3
KARS	25497	27777	26049	2280	1728	8,9	6,6
KASTAMONU	61179	61966	61469	787	497	1,3	0,8
KAYSERİ	282576	287021	284885	4445	2136	1,6	0,7
KİLİS	21151	22918	21925	1767	993	8,4	4,5
KIRIKKALE	44008	43945	42940	-63	1005	-0,1	2,3
KIRKLARELİ	84304	87693	86926	3389	767	4,0	0,9
KİRŞEHİR	30133	31983	31464	1850	519	6,1	1,6
KOCAELİ	698336	718241	709675	19905	8566	2,9	1,2
KONYA	396901	409856	402984	12955	6872	3,3	1,7
KÜTAHYA	110169	113447	111631	3278	1816	3,0	1,6
MALATYA	112558	125746	122415	13188	3331	11,7	2,7
MANİSA	315382	321529	321721	6147	-192	1,9	-0,1
MARDİN	107517	113986	111254	6469	2732	6,0	2,5
MERSİN	362739	380288	377652	17549	2636	4,8	0,7
MUĞLA	332802	338184	350566	5382	-12382	1,6	-3,5
MUŞ	31214	32363	30214	1149	2149	3,7	7,1
NEVŞEHİR	56479	60308	59201	3829	1107	6,8	1,9
NİĞDE	47843	50149	49166	2306	983	4,8	2,0
ORDU	104191	108164	104896	3973	3268	3,8	3,1
OSMANİYE	69776	71636	71234	1860	402	2,7	0,6
RİZE	61271	63276	63191	2005	85	3,3	0,1
SAKARYA	239721	247233	245174	7512	2059	3,1	0,8
SAMSUN	219974	229509	227009	9535	2500	4,3	1,1
ŞANLIURFA	175837	184828	173980	8991	10848	5,1	6,2
SİİRT	29814	30721	29350	907	1371	3,0	4,7
SİNOP	33013	33378	33448	365	-70	1,1	-0,2
ŞIRNAK	55426	63066	59908	7640	3158	13,8	5,3
SİVAS	89702	93649	91257	3947	2392	4,4	2,6
TEKİRDAĞ	365701	369378	368852	3677	526	1,0	0,1
TOKAT	75268	76108	74436	840	1672	1,1	2,2
TRABZON	138243	141870	140610	3627	1260	2,6	0,9
TUNCELİ	10430	11287	10795	857	492	8,2	4,6
UŞAK	76140	76413	75396	273	1017	0,4	1,3
VAN	112844	118684	114147	5840	4537	5,2	4,0
YALOVA	97522	100399	99744	2877	655	3,0	0,7
YOZGAT	45202	48877	47325	3675	1552	8,1	3,3
ZONGULDAK	108420	110199	107986	1779	2213	1,6	2,0